

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/105/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3518200943
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3518200943.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a členiek Mgr. Stanislavy Kollárovej a JUDr. Ivety Sopkovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803 právne zastúpeného: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovanému: Y. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ÚVV, Mierové námestie 1, Ilava o zaplatenie 5.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 21. marca 2019, č.k. 3Csp/9/2018-79 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, výroku II., ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol a súvisiacom výroku III. o trovách konania, **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný **m á** proti žalobcovi **n á r o k** na **n á h r a d u** trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ō v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.000,- eur, úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v sume 984,72 eura, bankové poplatky v sume 54,40 eura, úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5.984,72 eura od 19.06.2015 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi voči žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na vec aplikoval ust. § 261 ods. 3 písm. d/, § 497, § 499 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. d/ z.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52, § 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 08.03.2018 voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny v sume 5.000,- eur, dlžných úrokov z istiny do 28.02.2018 v sume 5.059,69, zmluvných úrokov zo sumy 5.000,- eur vo výške 25,12% ročne od 01.03.2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5.000,- eur od 01.03.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania. V dôvodoch žalobného návrhu uviedol, že na základe zmluvy o úvere bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 5.000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť a zaplatiť mu úroky, poplatky a iné peňažné plnenia v splátkach vo výške podľa zmluvy. Žalovaný úver nesplácal riadne a včas, v dôsledku omeškania žalobca v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Obč. zákonníka vyhlásil dňa 18.06.2015 úver za predčasne splatný. Žalovaný po vyhlásení predčasnej splatnosti dlžnú pohľadávku nezaplatil, a to ani sčasti. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že dňa 10.09.2014 uzatvoril žalobca ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 5.000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 120-tich mesačných splátkach vo výške 120,- eur (z toho 115,- eur mesačná anuitná splátka - istina + úroky- a 5,- eur náklady spojené s poistením schopnosti splácať úver), s výškou úrokovej sadzby 25,12 % ročne, RPMN 28,22 %, so splatnosťou prvej splátky dňa 15.10.2014 a dátumom konečnej splatnosti úveru 15.09.2024. Žalovaný si svoje povinnosti vyplývajúce

zo zmluvy neplnil riadne a včas, úver vôbec nesplácal, preto ho žalobca listom zo dňa 02.06.2015 upozornil na možnosť predčasného splatenia úveru, nakoľko podstatným spôsobom porušil ustanovenia zmluvy o úvere a obchodných podmienok. Zároveň ho v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upozornil, že ku dňu 04.12.2014 bola pohľadávka banky vyplývajúca zo zmluvy o úvere viac ako tri mesiace po lehote splatnosti, pričom v prípade, že nedôjde k úhrade dlžnej sumy, môže byť úver vyhlásený za predčasne splatný. Ani napriek predchádzajúcej upomienke žalovaný neuhradil dlžné splátky. Listom zo dňa 18.06.2015 žalobca žalovanému oznámil, že úverová pohľadávka sa k 18.06.2015 stala predčasne splatnou v celom rozsahu. Ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti pohľadávka žalobcu voči žalovanému predstavovala istinu v sume 5.000,- eur, úroky v sume 984,72 eura, poplatky za upomienky v sume 39,51 eura, poisťné v sume 14,89 eura. Žalobca žalovaného vyzval na úhradu tejto dlžnej sumy v lehote 10 dní odo dňa obdržania výzvy, avšak opäť bezvýsledne. Zmluva, z ktorej žalobca odvodzuje žalobou uplatnené nároky, je svojím obsahom zmluvou spotrebiteľskou, takže na právne vzťahy strán sporu je potrebné aplikovať nielen ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Obchodného zákonníka, ale aj ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalovaný nezaplatil ani jednu splátku. Žalobca ako veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť úveru podľa § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Súd priznal žalobcovi nárok na zaplatenie nesplatenej istiny úveru v sume 5.000,- eur, ako aj úrokov vyčíslených ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru sumou 984,72 eura a bankových poplatkov v sume 54,40 eura. V súlade s § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka boli žalobcovi priznané aj úroky z omeškania vo výške vyplývajúcej z § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, teda vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5.984,72 eura t.j. z dlžnej istiny úveru vo výške 5.000,- eur vrátane zmluvných úrokov vo výške 984,72 eura vyčíslených do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru od 19.06.2015 (t. j. dňom nasledujúcim po dni vyhlásenia predčasnej splatnosti) do zaplatenia. Vo zvyšnej časti pokiaľ ide o úroky z nesplatenej istiny od vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do zaplatenia súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vychádzal pritom z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19.09.2018 č. k. 5Co/196/2018, ktorý v obdobnej právnej veci poukázal na to, že prevažná rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky (pozri napríklad uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/40/2015 zo dňa 28.07.2015, či jeho rozsudok sp. zn. 15Co/871/2014 zo dňa 02.09.2015 alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/190/2014 zo dňa 30.06.2015 alebo aj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 5Co/479/2015-128 zo dňa 10. februára 2016) sa priklonila k právnomu názoru, že dojednané úroky z úveru patria veriteľovi len za dobu do splatnosti úveru, teda odo dňa účinkov zosplatenia mu úroky nepatria. Po splatnosti úveru patria veriteľovi už len úroky z omeškania, ak je dlžník v omeškaní so splnením svojej povinnosti vrátiť riadne a včas poskytnutý úver. Súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. ÚS IV.476/2012 z 18.9.2012, z ktorého vyplýva, že Ústavný súd SR súhlasil s názorom odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnuté úroky z úveru nevzniká, iba právo na úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobcovi náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Vzhľadom na to, že žalobca mal vo veci plný úspech v časti uplatnenej istiny, súd mu priznal plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník samostatným uznesením v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam / § 365 ods. 1 písm. f/ CSP/ a vec nesprávne právne posúdil / § 365 ods. 1 písm. h/ CSP/. Nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, že žalobcovi nepatrí zmluvný úrok po zosplatení, keď uvedené tvrdenie odporuje zákonu a protiprávne zvyhodňuje spotrebiteľa. Takáto ochrana spotrebiteľa nie je primeraná, popiera všetky zásady civilného konania. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Cdp 2906/2000, keď žalobca má nárok na zmluvné úroky. Povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky odstúpením od zmluvy nezaniká. Odstúpením sa menia výlučne len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť, dlžník naďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok stanovených v zmluve, ale na požiadanie veriteľa v plnom rozsahu. Žiaden zákon neupravuje, že zosplatenie úveru spôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. V režime ust. §

565 Občianskeho zákonníka nenastáva splatnosť celej pohľadávky omeškaním dlžníka so splatením niektorej zo splátok, ale je podmienená dispozitívnym úkonom veriteľa vo forme žiadosti o plnenie celku, na ktorú je veriteľ v dôsledku omeškania dlžníka oprávnený. Vyhlásením predčasnej splatnosti dochádza k strate výhody splátok, netýka sa však ostatných dojednaných podmienok. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 13.12.2006, sp. zn. Odo 399/2005 môžu účastníci dohody podľa § 516 Občianskeho zákonníka dohodou zmeniť vzájomné práva a povinnosti. Ak z dohody nevyplýva, že dohodnutím nového záväzku má doterajší záväzok zaniknúť, vzniká nový záväzok vedľa doterajšieho záväzku, ide o kumulatívnu nováciu. Jedná sa o zmenu za trvania existujúceho právneho vzťahu, spočívajúceho v zániku určitých doterajších vzájomných práv a povinností a v ich nahradení novo dohodnutými vedľa už existujúcich. Zmena záväzku sa týka miesta či spôsobu plnenia, splatnosti. Nová dohoda zmluvných strán o termíne splatnosti znamená zánik povinnosti dlžníka splniť dlh tak, ako bolo pôvodne dohodnuté, nie však zánik jeho povinnosti plniť. Vzhľadom na totožnosť znenia ustanovení Občianskeho zákonníka, § 516 je akceptácia predmetného výkladu logická. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti, zaplatiť celý dlh jednorazovo v stanovený termín. Zo zmluvy o úvere v zmysle § 497 z. č. 513/1991 Zb. sa veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Rovnako v ust. § 2 písm. d/ z.č. 129/2010 Z.z. sa spotrebiteľ zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť aj celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. V danom prípade žalovaný zostal dlžný, preto jeho záväzok doposiaľ nezanikol. Keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka, nedošlo k zániku akcesorického zmluvného úroku. Je potrebné rozlišovať medzi splnením záväzku a splatnosťou záväzku. Splatnosť záväzku je časový moment, v ktorom má nastať splnenie záväzku. V konaní bolo preukázané, že k splneniu záväzku nedošlo. Podľa ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, platí, že veriteľ má nárok na úroky z úveru až do času riadnej úhrady poskytnutého úveru. Rovnako v ust. § 369 Obchodného zákonníka je uvedené, že v prípade omeškania dlžníka vzniká veriteľovi právo požadovať z nezaplatených úrokov z omeškania. Zosplatenie úveru je právom veriteľa jednostranne zmeniť termín splatnosti úveru, z dôvodu porušenia povinností dlžníkom, dochádza k strate výhody splátok a dlžník je povinný uhradiť celú výšku. Pokiaľ je dlžník povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivej splátke do času riadneho splatenia, nie je dôvod, aby v prípade zmeny splatnosti jednotlivej splátky povinnosť platiť zmluvný úrok až do času riadnej úhrady dlžnej sumy zanikla. Výklad odbreňujúci dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol absurdný. V zosplatení úveru žalobcom neboli započítané zmluvné úroky, ide len o dlžnú sumu. V prípade nepoctivého dlžníka, zo špekulatívnych dôvodov by mohol dlžník pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov a bol by viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Zmluvný úrok je odplatom za poskytovanie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Pred vyhlásením predčasnej splatnosti úveru je možné požadovať zmluvný úrok ako i úrok z omeškania, nie je potom zrejmé, prečo sa po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru javí vzťah medzi dvoma úrokmi, zmluvným a zákonným z omeškania, iný. Súd odmietnutím priznania zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Nárok na zmluvný úrok po zosplatení úveru veriteľom priznáva Najvyšší súd ČR a to v rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 3830/2014, 31 Cdo 2851/1999, 32 Cdo 2782/1999, 29 Cdo 2606/2000, 33 Cdo 113/2008. Súd rozhodol nad rámec zákona. Podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 3/98 štátnym orgánom SR neumožňujú, aby samostatne rozhodovali o konaní nad rámec zákona. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/122/2017 zo dňa 21.03.2018, Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 11Co/22/2018 zo dňa 28.06.2018, Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/49/2018, Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43Co/5/2019, Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 13CoKR/15/2015.

3. Žalovaný sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Po rozhodnutí súdom prvej inštancie a po podaní odvolania bol podaný návrh na zmenu žalobcu tak, aby na miesto pôvodného žalobcu vstúpila spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO : 35 724 803, ktorý návrh bol odôvodnený tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 06.05.2019 bola postúpená pohľadávka, ktorá je predmetom

tohto súdneho sporu, v dôsledku čoho, za splnenia podmienok § 80 ods. 1, 2 a 3 CSP, súd prvej inštancie uznesením zo dňa 17. júna 2019, č.k. 3Csp/9/2018-107 na pripustenie zmeny žalobcu v konaní vyhovel.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP v rozsahu podaného odvolania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, a to zamietajúcom výroku II. a v súvisiacom výroku III. o náhrade trov konania je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP.

6. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.000,- eur, úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v sume 984,72 eura, bankové poplatky v sume 54,40 eura, úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5.984,72 eura od 19.06.2015 do zaplataenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, napadnutý nebol, preto zostalo rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti výroku právoplatné a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

7. Žalobca namietal nesprávne skutkové a právne závery, dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

8. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolací dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplynuli z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkov logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

9. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval /nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy/.

10. Čo sa týka zamietnutia žaloby (výrok II.), v časti týkajúcej sa zmluvného úroku z nesplatenj istiny od vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do zaplataenia, súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobcovi neprináležia zmluvne dohodnuté úroky z úveru, ale len úroky z omeškania. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012 ako aj na rozhodnutie tunajšieho súdu, resp. prevažnej rozhodovacej praxi súdov SR, z ktorých vyplýva, že veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania a nie úroky.

11. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

12. Uzavretý zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným na základe zmluvy o úvere zo dňa 10.09.2014 je potrebné, aj podľa názoru odvolacieho súdu, posudzovať ako spotrebiteľský zmluvný vzťah. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že na základe zmluvy o úvere poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 5.000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazala splácať v mesačných splátkach po 120,- eur. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si neplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z uzatvorenej zmluvy o úvere, napriek výzve nezaplatil omeškané splátky riadne a včas, žalobca ku dňu 18.06.2015 úver zosplatal.

13. Vychádzajúc z obsahu odvolania, odvolací súd zistil, že jediná odvolacia námietka žalobcu smeruje proti ním tvrdeným nesprávnym skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorých súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal zmluvný úrok s tým, že tento patrí veriteľovi len do času vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. K uvedenej jedinej argumentácii žalobcu v podanom odvolaní odvolací súd uvádza nasledovné:

14. Posúdenie nároku veriteľa na zaplatenie úrokov z istiny poskytnutej dlžníkovi na základe zmluvy o úvere závisí od charakteru právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. V prejednávanej prípadе súd prvej inštancie správne zistil, že žalovaný mal pri uzatváraní právneho úkonu postavenie spotrebiteľa a že Zmluva o úvere, ktorú uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu, spĺňa kritériá vymedzenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluva o úvere je síce zmluvným typom upraveným v Obchodnom zákonníku, avšak odvolací súd uvádza, že aj zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka možno považovať za spotrebiteľskú, preto sa na právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva (pozri aj rozsudok NS SR sp. zn. 3MCdo/12/2014 zo dňa 21.04.2015, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 12.04.2016 sp.zn. III. ÚS 194/2016 - 10, v zmysle ktorého sa v prípade, že ide o právny vzťah, ktorého stranou je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj v prípade, keď ide o absolútny obchod. Preto v predmetnej veci je namieste aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka nie Obchodného zákonníka.

15. Otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda popri úrokoch z omeškania sa zaoberala aplikačná prax súdov vo viacerých rozhodnutiach. Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 01.07.2000, sp.zn. 4 Obo/143/98 /judikát R 59/1998/ skonštatoval, že odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu /jeho splátok/. Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania /§ 369 Obchodného zákona/. Súd prvej inštancie v rozhodnutí správne poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012, v ktorom sa tento vysporiadal s rovnakými argumentmi, ako predniesol odvolateľ v tomto spore. Problematikou úrokov po zosplatnení sa opakovane zaoberali aj odvolacie senáty Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/16/2019, sp. zn. 6Co/69/2019, sp. zn. 6Co/232/2019, sp. zn. 17Co/60/2019, sp. zn. 27Co 124/2019, sp. zn. 19Co/81/2018.

16. K námietke žalobcu, že po zosplatnení mu patrí aj úrok z istiny odvolací súd uvádza, že by nemali byť pochybnosti o tom, že úver je odplátnym právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru.

17. Žalobca sa dovoľáva nárokov na odplátné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnemu zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom.

18. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach)

vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku.

19. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa za obdobie po zosplatení. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru).

20. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani nato, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

21. Pokiaľ odvolateľ argumentuje odchylnými rozhodnutiami Najvyššieho súdu ČR a iných odvolacích súdov, odvolací súd uvádza, že Civilný sporový poriadok vychádza z princípu právnej istoty (čl. 2 ods. 1 CSP). Podľa čl. 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR ako najvyššej súdnej autority v rámci sústavy súdov SR je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivu v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do tohto pojmu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 129/2017 zo dňa 31. 10. 2017). Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, ktorých aplikácie sa žalobca dovoľáva, pod tento pojem nespádajú. Vzhľadom na uvedené, za právne nevýznamné považoval odvolací súd poukazy žalobcu v odvolaní na rozhodnutia iných odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu ČR, týkajúcich sa iných, avšak skutkovo a právne obdobných vecí, pretože rozhodovaním iných odvolacích súdov ani Najvyššieho súdu ČR v preskúmvanej veci odvolací senát rozhodujúci v súdnej veci viazaný nie je.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. a súvisiacom výroku III. o trovách konania, súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

23. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho

konania, nakoľko bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu.

24. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).